

ÖTVEN ÉVE

Nékem csak Budapest kell!

Elek Lenke

Nincs még egy olyan város a világon, amelyik ennyi szerzőt ihletett meg. Ezt bátran merem állítani, hiszen miközben keresgéltem a budapesti dalokat, a bőség zavarával küszködtem. Minden korszakban, de különösen az ötvenes-hatvanas években teljes körűen elvarázsolta Budapest a muzsikus lelkeket. Érzelemgazdag ünnepi hangulatra hangolva őket, vagy éppen ujjongva trombitáló szilveszterire (nem szó szerint gondolunk az előttünk álló fényes napokra).

Egy képkocka a Napfény a jégen című filmből, Kiss Manyival, Mezey Máriával és Psota Irénnel

Épülő-szépülő fővárosunkat természetesen a kilencszázhatvanas, -hetvenes években sem tiltották dicsérni. De kritizálni meg gúnyolni, dalban – hogyan, miért, minek!? *Bereményi Géza, Cseh Tamás, Másik János*, meg *Hobo*? Nem is tudjuk még, kik ők, amikor a Nékem csak Budapest kell című butácska, ám annál zseniálisabb sláger bohóckodja el három színész-nő-csoda. Mindez egy liftben, kalapban, Rotschild estélyi ruhában, a Napfény a jégen című, műkorcsolyázós burleszk-revüben (!) történik, amiben a főbohóc *Bessenyei Ferenc*. *Kiss Manyi*, *Mezey Mária* és *Psota Irén* nyomába kevesen léphetnek, ha csak nem fél évszázad múlva *Németh Juci*, a Budapest Bár szólóénekesnője – de ez már tényleg egy másik korszaka a városnak.

Este fess a pesti nő

Az ötvenes-hatvanas években a slágerkirályoknak látszólag könnyű volt a dolguk. Csak folytatni kellett, kicsit leporolva, azt a

korszalmat, amikor 56-os sárga villamoson zötyögtek ki a legények a babájukkal Hűvösvölgybe, de előtte még, engedve a meghívásnak, 7-kor randevúztak a Nemzetinél, elmentek a Horváth-kertbe vagy Óbudára egy jó túróscsuszára.

Fényes Szabolcs minden korban mindent tudott a zenéről, és a szövegírókkal sem volt gond. Megtáltosodva gyártották a bájos filmslágeret.

Ha nem is szerepelt mindig a szövegben Budapest, mi tudtuk, hogy Csinibabák kis falvakban kevésbé teremnek, mint a pesti flaszteren, de még inkább Angyalföldön, ahol járjuk utunkat, a macskaköves uton. Igen, így, rövid u-val. Merthogy így jön ki a ritmus, és nem is vette senki soha észre, hogy ide hosszú u kellene.

Itt minden haver nevét tudtuk, akár melyik városrésze volt is szó, persze leginkább Pestről, hiszen Este fess a pesti nő, akihez olyan szívhez szóló dalokat lehet dúdolni, mint Holdas éj a Dunán, meg egy

jó cigány... *Husztai Péter*, meg *Sztankay István* már nem egészen fiatalon úgy búgta ezt a korai Eisemann-slágeret, hogy még a legmegrögzöttebb beatrajongó, *Omegán* és *Beatles*en felnőtt lányok szíve is beleborzongott.

Pest felé szövik a nyár – *Ákos Stefi* ezt a lírainak szánt kis semmisséget legalább ilyen meggyőzően tudta énekelni. Egy boldog nyár Budapesten – áradozik az Állami Áruház szerelmespárja is. Értünk szép ez a város – néz bele kisvártatva *Petress Zsuzsa*, szolid kis kartonruhájában *Gábor Miklós* mélybarna szemébe a Gellérthegyen, miután már összefutottak előtte egyikét szemináriumon meg egy Duna-parti csónakházban.

Reszket a hold a tó vizén – énekelte rá tíz évre *Németh Lehel* a Feneketlen-tó partján lévő Parkszínpadon, és mi, kamaszok a hűvös éjszakában, pokrócba bugyolálva hallgattuk őt meg aláfestésként a kurutytyoló békákat.

Este van, dül a szerelem, és Hold ragyog a Dunán – kell-e ennél több? Talán egy Különös éjszaka, amikor csak miénk volt a sziget, és a sétányon senki se járt... *Vécsey Ernő*, *Hajdú Júlia*, *Bágya András*, *G. Dénes György*, *Szenes Iván* és *Nádas Gábor* is ontotta a zenéket és szövegeket, a börtönből szabadult *Kovács Erzsébet*, ahogy *Mikes Éva*, *Ambrus Kyri* meg a többiek nagy-szerűen előadták, amit kellett, pedig nem nyert egyikük se tehetségkutatót és mentoruk se volt. Ez az az idő, amikor a tehetősöknek – korosztálytól függetlenül – sikk bárókba, mulatókba, élőzenés presszókba járni, itt válnak igazán slágerre azok a nóták, amelyek a rádióban, filmekben hangzanak el először.

Épülnek az új lakótelepek, zakatolnak a házgyarak, lerombolják a Villa Negrákat, amelyek köztudottan nem apácázárdák. A mi utcánk ó be szép – igen, ezt már *Zá-*

A Magyar Rádió legendás tánccszenekaráról képeslapot is forgalmazott a posta

ray Márta és Vámosi János állítja. Közben a sétahajó lágyan ring a Dunán, – Szerbusz, vízibusz! – és a folyót egyre több híd öleli át. A vén budai hársfák, *Ajtay Andor*, illetve *Csákányi László* előadásában, őszintén tetszenek a tisztos őszes halántékokat kedvelő, szomorkás özvegyeknek.

Nagykörúttól a Moszkva térig

Ekkor a zenés filmek, korai musicalek és a rádióoperettek műfaja valahogy egybefolyik.

Az előadókat vokálok meg nagyzenekarok kísérik, mint a Stúdió 11, a tévés szórakoztató műsorokban nem fukarkodnak a koreográfiával és a kiváló, balettiskolát végzett táncosokkal. Az Operettszínházban *Rátonyi* fáradhatatlanul harsogja, hogy Budapest, Budapest, te csodás. Ez idő tájt *Márkus László* még csak fiatal színész, aki később a nagy színpadi szerepek mellett eljátssza, hogy Pest megér egy estét, és mi elhisszük neki, mint mindent.

Olyan magyar filmek születnek, amelyek mellett nem lehet elaludni, és amelyekben – akárcsak a harmincas-negyvenes években – mindig akad egy dal, amit jól esik, akár mosogatás közben dudorászni: esős vasárnap délután, elbújni jó, jó, jó...

Záray Márta Zsoldos Imrének, Balassa P. Tamásnak (zongorán kíséri) énekel. A háttérben, a dobnál Mrnák József

Nemcsak általában Budapest ihleti meg persze a szerzőket, de egy-egy városrész is. Nagykörút, néked adok ma randevút – dúdoljuk a kirakatokat gusztálva. Itt vannak velünk és *Toldy Máriával* a Moszkva téri lányok, és mi integetünk nekik, isten veletek...

Búcsúzni csak nagyon szépen szabad és köszönteni is így illik a régen látott, imádott várost. Annyi hosszú év után, szervusz, Budapest... énekl *Sárosi Katalin* – a rajongóknak, hódolóknak, Kati – *Bágya András* Három napig szeretlek című operettjében.

A Moszkva tér 1967-ben

Toldy Mária az első Táncdalfesztivál színpadán. Vezényel Balassa P. Tamás

A Villa Negra nem apácázárda – éneklő Páger Antal

Százezer ember menekült el, nem is olyan régen, pár évvel előtte az akkortájt éppen szétlőtt városból – a többi, ki tudja, hány ezer meg vidéki szűkebb pátriájából. Akik így tettek, állítják, soha nem tudtak az országtól, városuktól örökre elszakadni. Én mindig Pestről álmodom – ez nemcsak slágerszöveg volt, hanem örök sóhaj elalvás előtt.

Sokan közülük később sem látták többé viszont a Nagykörutat és a Moszkva teret. Azt sem tapasztalhatták már meg, hogy rózsadombi fák felett álmodik az est...

Az ő kedvükért egy másik nagyszerű dallal búcsúzunk. Isten veled, Budapest, te édes – lehet választani: *Sennyei Vera* vagy *Zsolnai Hédi* interpretálja jobban? Mindketten kiváló művészek voltak a maguk műfajában. Sennyei Vera már a harmincas-nyolcvanas évek magyar filmjeiben is kitűnt egyedi, őszinte játékaival, karakteres hangjával. (Ha a Vörösmarty téren sétálunk, vessünk egy pillantást a hajdani Luxus Áruház mellett lévő emléktáblára, abban a házban lakott ugyancsak kiváló színművész férjével, *Apáthi Imrével*.) Az *Egy szerelem három éjszakája* című legenda, első magyar musicalt – *Hubay-Vas István-Ránki* örökbecsű darabját – mint ha csak neki teremtették volna. Ma már keveset emlegetjük *Szinetár Miklós* egyik első rendezését, pedig alapmű.

Póló, zsúr, kis Parisien

Zsolnai Hédi a szonon legjobb hazai előadója volt, egy-egy dalból drámát, tragikomédiát teremtett, három percben. A magyar szerzeményeken kívül francia szononokat adott elő, és autentikusabb volt minden párizsi kollégánál. Ő a valóságban is elköszönt 1977-ben Budapesttől, azaz disszidált. Münchenben halt meg 2004-ben. Ahogy sokkal korábban *Páger Antal* is emigrált, hogy aztán 1963-ban elénekelje a kor slágerét, a *Hattyúdal* című filmben.

Bár az Isten veled Budapest, te édes egy akkor már letűnt korról, a harmincas évekről szól, ma is hallgatható. Szinte mindent felsorolnak benne, ami az egykori úri osztály kiváltsága, szórakozása volt – póló, zsúr meg a kis Parisien.

Miközben hallgatom Zsolnai Hédit, kiderül, sok minden tényleg nem változott, hiszen a disztíngvált különtermekbe, Zserbóba, vidéki kastélyokba ma sem járhat mindenki. Megvenni mindezt meg pláne kiváltság...

Isten veled, édes életünk. Ha ugyan volt valaha is, amitől elköszönhetünk. ●